

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Jabi Kortabitarte Madariaga Korta
Gernika-Lumo,
Bizkaia
(1925-2021)

Aurkibidea

Biografia

1925. urtean jaio zen "Fernando el Católico" kalean, gaur egungo [Adolfo Uriosten](#), Boliña zaharra dagoen leku berean. Ama Ajangizkoa zuen eta aita gernikarra. Aita notariako behargina zen, gerora bere bi anai izan ziren moduan. Lau neba-arreba izan ziren familian. Umetan [Pasealeku](#)ko eskolara joan zen. Bonbardaketan, Burgoan (Ajangiz) egon zen eta handik Kortezubiko Lendara joan ziren bizi izatera etxea suntsitu zieten-eta. Zazpi urteren ostean bueltatu ziren herrira eta bertan bizi izan da ordudanik. Arotz lanetan hasi zen gaztetan: lehenengo, Gonzalezen tailerrean, eta gero, bere kontura "Obieta y compañía"n. Emaztea ere gernikarra du.

Zintak

GER-070

- **Proiektua:** Gernika-Lumoko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea
- **Data:** 2011-04-14
- **Iraupena:** 53 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Unamuno, Arianne

Pasarteak

1. Umetako Gernika

- **Erref:** GER-070/002
- **Iraupena:** 0:02:40. **Hasi:** 00:01:40. **Bukatu:** 00:04:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Kaleak, plazak

Laburpena:

Umetako Gernika. Kaleak, plazak, zezen plaza eta antzokiak nolakoak ziren kontatzen du.

2. Eskola publikoan maisu guztiak kanpotarrak

- **Erref:** GER-070/004
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 00:05:29. **Bukatu:** 00:07:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Eskola publikoetan egon zen. Ez zitzaion asko gustatzen eta ez du gauza asko gogoan. Piper egin eta pilotara joaten ziren. Don Feliciano izan zuen maisu. Maisu guztiak kanpotarrak ziren, erdaldunak.

3. Kalean zein etxean erdaraz, gurasoek euskaraz

- **Erref:** GER-070/005
- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 00:07:33. **Bukatu:** 00:08:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Etxean ere neba-arrebekin erdaraz egiten zuen, aita-amek euskaraz egin arren. Gernikan ez zuen inork euskaraz egiten, zaharrek eta baserritarrek izan ezik. Lagunartean ere erdaraz egiten zuten.

4. Errepublikarren eta karlisten lokalak

- **Erref:** GER-070/008
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 00:12:27. **Bukatu:** 00:14:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Karlismoa, liberalismoa
- Politika » Jarrera politikoak » Errepublikanoak

Laburpena:

Altzaridendan egin zuen lan. Gerra aurreaz ez dauka akordurik. "Café Moderno"-n errepublikarrak egoten ziren eta hantxe egoten ziren banderekin apirilaren 14an. Karlisten lokala non zegoen aipatzen du. "La Tradi" esaten zioten, eta azpian "El Norte" zegoen.

5. Batzokia non zegoen

- **Erref:** GER-070/009
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:14:44. **Bukatu:** 00:16:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Abertzaleak

Laburpena:

Asaltoko guardiak musika banda bidali zuen jotzen ari zen lekutik eta pasealekura joan ziren berriz musika jotzera. Errepublikarrak gutxi ziren gerra aurrean, biztanle gutxi zituen herriak eta. Batzokia non zegoen aipatzen du.

6. Bonbardaketa eguna

- **Erref:** GER-070/012
- **Iraupena:** 0:01:13. **Hasi:** 00:17:38. **Bukatu:** 00:18:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Bonbardaketan Ajangizen egon zen. Hegazkinak zetozenean, kanpaiak eta sirenak jotzen zituzten.

7. Aita notaritzako behargina

- **Erref:** GER-070/013
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:18:51. **Bukatu:** 00:20:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Beste batzuk

Laburpena:

Anai-arrebak bakarrik egon ziren Ajangizen. Aitak notaritzan lan egiten zuenez, Gernikan bertan geratu zen. Non lan egiten zuen kontatzen du. Bere anai zaharrena eta gazteena hasi ziren gero aitarekin lanean.

8. Bonbardaketan aita Gernikan zen

- **Erref:** GER-070/014
- **Iraupena:** 0:02:30. **Hasi:** 00:20:08. **Bukatu:** 00:22:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Bonbardaketa hasi zenean, notaritzako etxean bertan babeslekuan egon zen aita. Ama etxean zegoen eta bonbardaketa hasi aurretik Ajangizera joan zen. Gernika dena garretan ikusten zuten goitik. Hilabete inguru egon zen Gernikatik kanpo. Inguruko herrietatik ekartzen zuten jendea herria garbitzera.

9. Kortezubiko Lendan bizitzen

- **Erref:** GER-070/015
- **Iraupena:** 0:02:27. **Hasi:** 00:22:38. **Bukatu:** 00:25:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:

Ajangizetik Kortezubira joan ziren, norabait joan beharra zegoen eta. Lendan bizi izan ziren. Gernikara eskolara etortzen ziren eta etxera bidean sagarrak harrapatu eta jaten zituzten.

10. Arotz lanetan

- **Erref:** GER-070/019
- **Iraupena:** 0:02:19. **Hasi:** 00:28:32. **Bukatu:** 00:30:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Bizkaiko lantegiak » Busturialdeko lantegiak
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Gonzalezenean lan egin zuen, altzaridendan. Orain leku hartan zer dagoen aipatzen du. Arotza izan zen, Tomas Urionarekin batera. Industrialdean Obieta y compañía lantegia jarri zuen eta gero han lan egin zuen.

11. Egurra nondik ekartzen zuten

- **Erref:** GER-070/020
- **Iraupena:** 0:00:51. **Hasi:** 00:30:51. **Bukatu:** 00:31:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Denetariko egurra erabiltzen zuten. Bertako egurra gutxi erabiltzen zuten, Morenotik ekartzen zuten eta Guineskoak izaten ziren oholak.

12. Lanerako egurra zela prestatzen zen

- **Erref:** GER-070/021
- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:31:42. **Bukatu:** 00:33:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Lanerako egurra prestatzeko prozesua. Lehenengo enborrak ekartzen ziren, lau edo bost intxaurren adibidez, eta handik zerran oholak egiten zituzten. Oholak lehortzen utzi eta zerra txikiarekin mozten ziren. Teilatua nola egiten den azaltzen du.

13. Egur-mota bakoitzarekin gauza bat

- **Erref:** GER-070/022
- **Iraupena:** 0:03:25. **Hasi:** 00:33:33. **Bukatu:** 00:36:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Ateak egin egin behar izaten ziren. Pasadizoak kontatzen ditu. Leihoen zatiak ez zituen izenez bereizten. Markoa eta leihoak egiteko gaztainondoa erabiltzen zen. Altzarientzat intxaurrondoa erabiltzen zen. Haritza gutxi erabiltzen zuten. Paga bai. Eukaliptoarekin zorua egiten zuten.

14. Uribe zaharraren hilkutxak

- **Erref:** GER-070/023
- **Iraupena:** 0:01:33. **Hasi:** 00:36:58. **Bukatu:** 00:38:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Uribe zaharrak egiten zituen hilkutxak. Ohol bigunak erabiltzen zituen. Hilkutxei kanpokaldetik oihal beltz batekin estaltzen zituen.

15. Someran txikiteoan

- **Erref:** GER-070/025
- **Iraupena:** 0:02:06. **Hasi:** 00:39:09. **Bukatu:** 00:41:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

Parranda asko egindakoa izan da eta oraindik jarraitzen du. Someran ibiltzen ziren txikiteoan, taberna asko zeuden eta. Zallo, Madariaga, Foruria, Juanjo, Fronton, Sonierra... Andrarik ez zen txikiteoan ibiltzen.

16. Pasealekuko dantzaldiak

- **Erref:** GER-070/026
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:41:15. **Bukatu:** 00:43:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Emaztea pasealekuan ezagutu zuen, dantzan. Neskek hamaika kalabaza ematen zizkien. Lehenengo txistua jotzen zuten. Gero dantza solterako tartea izaten zen. Azkenik musika bandak jotzen zuen.

17. Presan bainatzen

- **Erref:** GER-070/028
- **Iraupena:** 0:02:49. **Hasi:** 00:45:11. **Bukatu:** 00:48:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekak eta uretako jolasak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Presara joaten ziren bainatzera. Pasadizo bat kontaktzen du. Neskarekin egindakoak ez zizkion apaizari esaten. Zinerako sarrerak hartu, futbola ikustera joan eta zazpiretako zinera joaten zen. Ondoren pasealekura joaten ziren dantzara.

18. San Juanetako suak

- **Erref:** GER-070/030
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 00:49:58. **Bukatu:** 00:51:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » San Juan

Laburpena:

Errekatik zuhaitzen adarrak ekarri, koltxoi zaharrak ipini eta su ematen zioten San Juanetan. Auzo bakoitzak berea egiten zuen eta nork handiagoa egin aritzen ziren. Gero gainera salto egiten zuten.

19. Sociedad Guerniquesako dantzaldiak

- **Erref:** GER-070/031
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 00:51:01. **Bukatu:** 00:52:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Santa Ageda
- Aisia » Kultura » Dantza

Laburpena:

Elkarte gastronomikoetan dantzaldiak antolatzen zituzten garai batean. "Sociedad Guerniquesa". Santa Agedatan kantuz ateratzen ziren lagun-taldeka.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-03-16

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkarte

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com